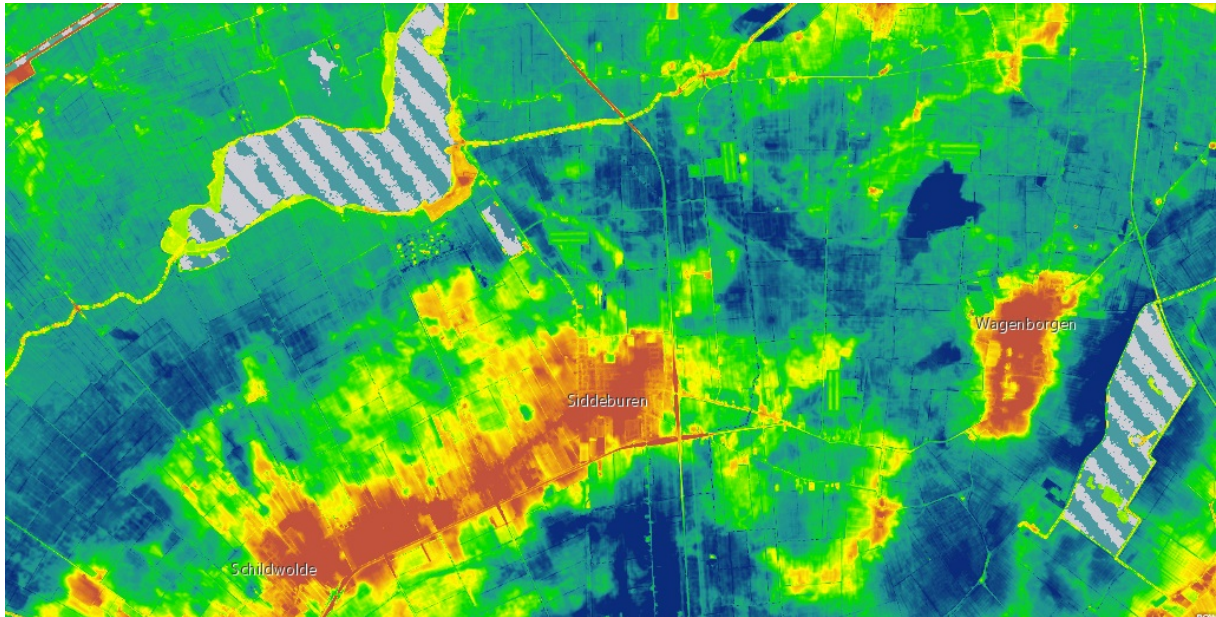

MO6. Van Camping Klein Finland Wagenborgen naar camping Wildemansheerd Schildwolde

Hoogtekaart etappe MO6.

Siddeburen.

Vondsten uit de prehistorie tonen aan dat in Siddeburen al ongeveer 4500 jaar geleden mensen geweest zijn en ook gewoond hebben. In totaal werden in Siddeburen en in de directe omgeving 79 voorwerpen uit de Steentijd gevonden, waarvan 14 binnen een straal van ongeveer 800 meter direct aan de zuidkant van het dorp. Siddeburen ligt samen met Hellum en Schildwolde en Slochteren op en zandrug als restant van de laatste ijstijd en dat is op de hoogtekaart ook goed te zien. Siddeburen wordt in de dertiende-eeuwse kloosterkronieken van de abten Emo en Menko van het klooster Bloemhof te Wittewierum vermeld als Sigerdachurke. Deze Oudfriese naam betekent 'de kerk van Siegerd'. In de veertiende eeuw werd de plaats ook wel aangeduid met de naam Syerdeberth, hetgeen de buurt van Sierd betekent.

Kerk Siddeburen.

De hervormde kerk van Siddeburen is een zeer gave, deels romaanse, deels romanogotische middeleeuwse kerk in het Groninger dorp Siddeburen in de gemeente Slochteren. Het oudste, romaanse, deel is de onderbouw van de kerktoren en de twee meest westelijke traveeën. Dit deel is rond 1200 gebouwd. Enkele tientallen jaren later is het gebouw verlengd in romanogotische stijl, waarbij aan de oostzijde een inspringende halfronde apsis werd gebouwd.

Het fraaie metselwerk is jarenlang onzichtbaar geweest door een pleisterlaag. Halverwege de 20e eeuw is de kerk gerestaureerd, waarbij het metselwerk weer zichtbaar is gemaakt. De westelijke traveeën zijn grotendeels opgetrokken in tufsteen. De grote rondboogvensters in dit deel zijn in de 18e eeuw toegevoegd. De oostelijke traveeën, de apsis en de toren worden gekenmerkt door een horizontale geleiding, waarbij het horizontale effect versterkt wordt door een afwisseling van baksteen en tufsteen. De oostelijke traveeën hebben in het topvlak een breed spaarveld, afgewerkt met rondboogfries. In het spaarveld staan rondboogvensters afgewerkt met kraal. In het benedenvlak van de apsis zijn rondbogige spaarvelden gemetseld, terwijl het bovenvlak dezelfde rondboogvensters heeft als de oostelijke traveeën. De kerktoren stond oorspronkelijk los van de kerk. De basis van de toren is gebouwd in tufsteen. Hierop staan drie geleidingen in baksteen. De eerste bakstenen geleiding

heeft dezelfde rondboogfries afsluiting als de oostelijke traveeën. De toren, 29 meter hoog, heeft tegenwoordig een tentdak. Eerder was de toren hoger en werd toen bekroond met een zadeldak. Het kerkorgel is in 1821 vervaardigd door de orgelbouwer Nicolaus Anthony Lohman (1766-1835).

Hellum.

Hellum (Gronings: Helm) Het dorp, dat vroeger ook wel Helm genoemd werd, ligt tussen Schildwolde en Siddeburen. Het heeft ongeveer 600 inwoners. Hellum ligt op een zandrug, die is ontstaan in de voorlaatste ijstijd. Uit prehistorische vondsten kan worden opgemaakt dat Hellum al 4000 jaar voor onze jaartelling bewoond moet zijn geweest. Het dorp heeft een oude, grotendeels romaanse kerk die rond 1100 gebouwd werd en vele malen vernieuwd werd. Het is de oudste kerk van de gemeente Slochteren en heeft de twee oudste rouwborden van de provincie Groningen.

Kerk Hellum.

De Nederlands hervormde kerk van Hellum ligt vrij op een ruim kerkhof. De kerk werd eertijds gewijd aan de Groninger Walfridus van Bedum. Het grondplan is eenbeukig met een vijfzijdig gesloten koor. Het schip dateert uit de eerste helft van de 13e eeuw, als herbouw van een ouder tufstenen schip uit rond 1100. De gepleisterde toren is vermoedelijk van origine Middeleeuws. Wel is in 1646 de toren tot op de hoogte van de kerk afgebroken. De westingang dateert uit 1795. In 1872 kreeg de toren zijn huidige vierkante lantaarn met ingesnoerde naaldspits. De kerk werd ingrijpend gerestaureerd in 1963 – 1966. Toen is het schip ook weer van de pleisterlaag ontdaan.

Het romano-gotische koor dateert uit 1295¹. Het koor en het onderste deel van de koorsluiting zijn opgebouwd uit afwisselend lagen tufsteen en lagen baksteen, zogenaamde speklagen. In de vijfzijdige sluiting wisselen vensters en nissen elkaar af. De nissen bevatten gevarieerd siermetselwerk. Vensters en nissen zijn voorzien van rondstaven. In de zuidoosthoek van de koorafsluiting bevindt zich een laag venster, dat zicht moest bieden op het hoofdaltaar dat in het koor stond.

De zuidgevel laat romaanse vensters zien en rondbogige portalen. Het betreft hier reconstructies die tijdens de laatste restauratie tot stand zijn gekomen. De bovenzijde wordt afgesloten door een tandfries. In de koorgevel wisselen lagen baksteen en tufsteen elkaar af, zogenaamde speklagen. Zowel onder het westelijk deel van de noordelijke schipmuur als onder het midden van de koorsluiting zijn enkele zwerfkeien zichtbaar. De kerk is namelijk gefundeerd op enkele lagen zwerfkeien.

Hoewel de koorsluiting aan de buitenzijde vijfzijdig is, is deze aan de binnenzijde half rond. In de vloer van het enigszins verhoogde koor liggen enkele grafzerken. De kansel werd tijdens de laatste restauratie tegen de noordwand geplaatst. Er staat ook een sarcofaag, die als houder voor de doopschaal dienst doet. Rechtsachter in de muur het lage venster, ook wel hagnoscoop genoemd. Een bijzonder onderdeel van het meubilair is de rechtop geplaatste zandstenen sarcofaag, die als houder voor de doopschaal dienst doet. Het betreft hier een gele zandstenen sarcofaag met rode verkleuringen. Het model is trapeziumvormig, dat wil zeggen breder aan het hoofd- en smaller aan het voeteneinde.

De Oudste 2 rouwborden van de provincie.

Gebeeldhouwd rouwbord met opschrift in cartouchebordje voor Frans Rengers, overleden 1562. Dit rouwbord werd in 1587 te Emden gemaakt in opdracht van zoon, Johan Rengers van Menolda, die daar in ballingschap leefde. Geschilderd rouwbord met opschrift in cartouchebordje voor Egbert Rengers, zoon van Frans Rengers, overleden 1582. Schildwolde.

De naam Schildwolde is afgeleid van Scelduualda, hetgeen een Germaanse samenstelling is van drassig land en bos. Schildwolde wordt voor het eerst genoemd in de kroniek van Emo, abt van het klooster te Wittewierum. Kerk en Toren Schildwolde.

De kerk van Schildwolde dateert uit de zeventiende eeuw. De huidige kerk werd gebouwd op de fundamenteën van een oudere kerk uit de dertiende eeuw. De los van de kerk staande juffertoren is een overblijfsel van die oorspronkelijke kerk. De huidige kerk is gebouwd na de reformatie. Het is een eenvoudige zaalkerk, opgetrokken uit baksteen. Over de bakstenen is een pleisterlaag aangebracht. De kerk werd ingewijd in 1686. Het kerkorgel uit 1868 is van Roelf Meijer. De toren bij de kerk met een achtkantige spits tussen vier topgevels is een van de drie juffertorens in de provincie Groningen. De laatste restauratie vond plaats in 1987. Bij een grondig onderzoek, uitgevoerd in 2013, bleek een nieuwe restauratie dringend nodig te zijn. Men is bezig de hiervoor benodigde gelden bijeen te brengen.

Juffertoren.

Juffertoren is de naam die aan drie kerktorens in Groningen wordt gegeven. Twee hiervan bestaan nog in Schildwolde (bij de hervormde kerk) en in Onstwedde (onderdeel van de Nicolaaskerk). De derde in Holwierde (bij de Stefanuskerk) stortte in 1836 in en werd in 1855 afgebroken. De torens worden binnen Groningen onderscheiden door hun gemetselde spits. Waarschijnlijk is de verklaring voor de naam Juffertoren dat het afgeleid is van een juffer en dat is een lange dennenstam, die spits toeloopt. Naar analogie hiervan hebben dit soort smalle, hoogoplopende, spits toelopende torens de naam Juffertoren gekregen.

Dannemeer.

Als pelgrim gaat u nu letterlijk over waterlopen met een pad over het water. Het Dannemeer is een eldorado voor vogels; blauwe kiekendief, wintertaling en watersnip, lepelaar, grote zilverreiger. Het Dannemeer is een meer en veenmoeras in aanleg in de gemeente Slochteren in de Nederlandse provincie Groningen. Het ligt ten westen van de dorpen Slochteren en Schildwolde, tussen het Slochterdiep in het zuiden, het Afwateringskanaal van Duurswold in het westen en de Uiterburensloot en het Schildmeer in het noorden. De totale oppervlakte van het meer is 525 hectare. Het Dannemeer vormt onderdeel van het natuurgebied Midden-Groningen en vormt de belangrijkste schakel van de ecologische hoofdstructuur van de provincie Groningen.

Het meer wordt aangelegd in het diepste deel van de provincie. Het maaiveld ligt hier op gemiddeld 1,5 meter onder NAP. Het Dannemeer moet volgens hoofdbeheerder Staatsbosbeheer met name voorzien in het natuurdoeltype 'veenoermeeras'; een combinatie van plasdrasgebieden, stukken riet, zegge en ruigte, broekbossen en open watergebieden. In het meer moeten twee 'vosvrije eilanden' worden gerealiseerd waar watervogels en moerasvogels veilig moeten kunnen broeden. 's Winters zal het meer grotendeels onder water staan. In de zomer zal het waterpeil lager liggen. Het is de bedoeling dat het gebied grotendeels 'door de natuur wordt gestuurd', waaronder wordt verstaan dat beheersmaatregelen zoals plaggen en maaien zoveel mogelijk achterwege moeten blijven, maar andere beheersmaatregelen wel worden uitgevoerd, zoals de inzet van grote grazers en kunstmatige peildynamiek (in de winter een hoog waterpeil, in de zomer laag). De naam Dannemeer (ook Douwmeer, Dammeer of Daltmeer) verwijst naar een drooggelegd meer.